

NÁZEV: PROČ ZROVNA TAM?

Krátká anotace:

Cílem lekce je uvědomit si důvody vedoucí k nucené migraci a náročnost rozhodnutí opustit zemi, kde dlouhodobě žijeme. Žáci pracují s úryvky z románu *Sametový domov* s autobiografickými prvky od Vesny Evans. Lekce posiluje intrapersonální a interpersonální kompetence, je zamýšlena jako doplněk k odbornému výkladu o migraci.

Vzdělávací cíl(e):

- Žák si klade během četby všechny typy otázek prohlubujících jeho porozumění textu.
- Žák porovná pozitivní a negativní důsledky rozhodnutí o opuštění domova.
- Žák popíše možné dopady nucené migrace na jednotlivce.
- Žák vlastními slovy vysvětlí pojmy migrant, uprchlík, žadatel o azyl, azyl.

Čas: 45 min

Věk: žáci SŠ

Zařazení do předmětů:

Základy společenských věd, Zeměpis, Dějepis, Český jazyk a literatura

Pomůcky: psací potřeby, papíry, flipchartové papíry, post-ity, obrázkové karty (např. ze hry Dixit), úryvky z románu *Sametový domov* Vesny Evans (Příloha 1 a Příloha 2) do dvojic

POSTUP:

1. Evokace (10 min)

Rozdělte žáky do dvojic a zadejte jim, aby se ve dvojici pokusili odpovědět na tuto otázku:

Představte si, že z důvodu bezpečnosti musíte se svou rodinou pravděpodobně natrvalo opustit vaši zemi. Kam byste se vydali a proč zrovna tam? Co všechno byste před opuštěním země museli promyslet/řešit?

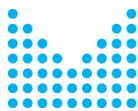
Následně vyzvěte několik dvojic, aby zmínily hlavní myšlenky, o kterých spolu debatovali.

Napište na tabuli „válka v Jugoslávii“ a vyzvěte žáky, aby formou brainstormingu zmínili vše, co je v souvislosti s tímto souslovím napadá. Příspěvky zatím nijak nekomentujte.

2. Uvědomění (25 min)

Požádejte žáky, aby i nadále pracovali ve dvojicích. Vysvětlete, že budou číst úryvky z románu *Sametový domov* s autobiografickými prvky od Vesny Evans, která v dětském věku nedobrovolně odešla se svou rodinou do České republiky. Předem upozorněte na expresivitu a drsný slovník textu. Rovnou žáky vyzvěte, aby se při četbě zamýšleli, k čemu autorka tento prostředek využívá.

Polovinu dvojic rozdejte první text (**Příloha 1**), druhé polovině dejte text druhý (**Příloha 2**). Poté, co žáci text pročtou je spojte do čtveřic tak, aby spolu byly vždy ti, kdo četli první i druhý text.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Lekce vznikla v rámci projektu zaměřeného na integraci cizinců spolufinancovaného Ministerstvem vnitra ČR a EU. Donoři nenesou zodpovědnost za obsah, ani využití materiálu. Výhradní odpovědnost nese realizátor projektu.

Vyzvěte žáky, aby ve čtveřicích vlastními slovy shrnuli a představili druhé dvojici, co se v jejich úryvku dočetli, o čem pojednává. Druhá dvojice naslouchá a po představení jeden z druhé dvojice krátce shrne, co se od partnerské dvojice dozvěděl. Poté se dvojice vymění a představí se druhý úryvek.

Ve třídě vyvěste dva prázdné flipcharty s nadpisy „úryvek 1 – patnáctiletá holka“ a „úryvek 2 – matka“. Do čtveřic rozdejte post-ity a vyzvěte žáky, aby na ně zapsali všechny otázky, které je k jejich textům napadají a neznají na ně odpověď. Post-ity pak nalepí na odpovídající flipchart ve třídě.

Na závěr společně otázky projděte a na některé z nich můžete rovnou odpovědět nebo je využijte jako podklad pro další navazující hodinu.

3. Reflexe (10 min)

V závěrečné reflexi se žáků ptejte:

V čem jste v rámci úvodního zamyšlení uvažovali podobně jako postavy v úryvcích?

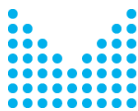
Co si z dnešní hodiny odnášíte k přemýšlení?

Ve třídě rozmístěte karty obrázků ze hry Dixit nebo jiné obrázkové karty a nechte každého žáka vybrat kartu, která nejlépe vystihuje jeho pocit z dnešní lekce. Pokud žáci chtějí, mohou důvod svého výběru sdílet s ostatními.

Jako závěrečnou propustku rozdejte žákům lístky papíru a zadejte jim, aby svými slovy vysvětlili pojmy: migrant, uprchlík a žadatel o azyl.

Zdroje:

Evans, Vesna, Sametový domov, Moba: 2022 (román vyjde na jaře roku 2022)

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Lekce vznikla v rámci projektu zaměřeného na integraci cizinců spolufinancovaného Ministerstvem vnitra ČR a EU. Donoři nenesou zodpovědnost za obsah, ani využití materiálu. Výhradní odpovědnost nese realizátor projektu.

Příloha 1

Úryvek z kapitoly *Počestělé ovdomění* pochází z připravovaného autobiografického románu *Sametový domov* od Vesny Evans, který vyjde na začátku roku 2022 v nakladatelství Moba.

(patnáctiletá holka)

8. 9. 1997

Nejběžnější první reakce je v tomto duchu: „No to je hrozný, co se tam odehrálo. Jak se to mohlo stát?“ A jako jak já mám kurva vědět, proč se ta debilní válka v Jugoslávii odehrála?! Prej proč se to stalo? Jasně, mně bylo akorát deset a žila jsem v Sarajevu, tak je přece úplně logický, že budu znát odpověď! Nevím, nevím, nevím! A ať se na to nikdo neptá, protože mě nebaví tvářit se, jako že jsem odborník, jen proto, že jsem se tam narodila. Nebaví mě poslouchat, jak se kdekdo k té válce znalecky vyjadřuje, protože tam zrovna žil. Nebo ani nežil, ale sledoval zprávy nebo byl v Jugošce na dovče, tak ví hodně a chce se ode mě dozvědět víc! Je to blbost, my, co jsme tam žili a za války jsme uprchli do ciziny, my víme hovno, protože kdybysme bývali něco věděli, tak bychom tak nedopadli. Chcete vědět, jak se to mohlo stát? Ptejte se politiků, ptejte se těch, co konflikt začali, co znásilňovali, vraždili, loupili, ničili, ti třeba budou znát odpovědi, já nevím nic! 5. 4. 1992 stál u hřiště před domem tank. To je všechno. To ale už taky neříkám, protože to jsem pak zajímavá a něco přece jen vím. Ale já fakt nevíím! Asi jsme jen hrozný barbaři! Stejně jako to neví můj táta, i když rád hledá odůvodnění a snaží se svou milovanou Jugoslávii očistit, jenže nechápe, že to nejde, že nejde ospravedlnit, co náš národ napáchal, protože to jsou zločiny proti lidskosti, za který budeme pykat, přestože jsme se jich osobně neúčastnili. Minimálně nějakou dobu budeme ti divoši z Balkánu, zrůdy, co se mezi sebou mydlili, znásilňovali, podřezávali, mučili, co zničili krásnou zemi, ztraumatovali děti, vyhnali rodiny. Sice smutný a pro nás nepřijemný, ale zasloužíme si takový označení. Dyť Němci dodnes nesou svastiku na bedrech a zřejmě ji ještě nějakou dobu ponесou, tak i my přijměme svy národnostní hříchy. Není v pořádku hlásit se jen k národnosti, který se daří, a zemi, která funguje, tu jsme si o nic víc nezasloužili, přesto se tak hrdě hlásíme. Pyšníme se velkolepými činy z minulosti, o kterých jsme se dočetli v knihách, přitom se straníme skutečnosti, kterou jsme zažili a jejíž součástí jsme tak byli.

Připomíná mi to sportovní zápasy, když se týmu daří, když vyhraje, všichni pak oslavují, jak se „nám“ to povedlo a že „jsme“ vyhráli, zatímco když tým prohrává, tak to je „no to se jim nepovedlo“, „to je blbec ten brankář“ a „to teda posrali“. Sportovní akce mě vůbec neberou, ale často jen tiše pozoruju reakce fanoušků a říkám si, kdyby se jim rozdaly zbraně, kolik z nich by je použilo? Stačí totiž jen jeden pořádný magor.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Lekce vznikla v rámci projektu zaměřeného na integraci cizinců spolufinancovaného Ministerstvem vnitra ČR a EU. Donoři nenesou zodpovědnost za obsah, ani využití materiálu. Výhradní odpovědnost nese realizátor projektu.

Příloha 2

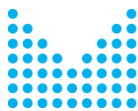
Úryvek z kapitoly *Tasemnice* pochází z připravovaného autobiografického románu *Sametový domov* od Vesny Evans, který vyjde na začátku roku 2022 v nakladatelství Moba.

(matka)

Jedeme do České republiky. Proč zrovna tam? Asi slovanská soudružnost, podobný jazyk, podobná nátura. A Kunderova Nesnesitelná lehkost bytí. Vysoké procento nevěřících také potěší, nikoho nebude pohoršovat, že jsme ze smíšeného manželství, nikdo se nebude ptát, jakého jsme náboženství nebo které straně fandíme.

Osobně jsem se ale pro Českou republiku rozhodla zejména kvůli sametové revoluci, politickému převratu, při kterém nezemřel ani jeden jediný člověk! Když se teď navíc pragmaticky rozvedli se Slovenskem a zůstali přátelé, bylo mi jasné, že tohle je místo, kde si přeju, aby naše děti vyrostly. Praha se stala synonymem pro ušlechtilé intelektuální prostředí, kde vládne rozum, láska a pochopení. „Pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávistí!“ S takovou společností chci splynout! Chci sametový domov pro svou rodinu! Jiné, bohatší země, nabízejí lepší podmínky, finanční podporu, ubytování... obzvláště pro smíšené rodiny. Já ale chci společnost střídou, bezkonfliktní, kulturní a Češi to v posledních pěti letech předvedli hned dvakrát. Takže jsem rozhodla. Navíc tam náš známý má známého, který v Praze žije a sehnal nám byt a pro mě i práci. Budu uklízet v baru. Je to jen dočasné (vždyť i majitel velmi brzy zjistí, že mi to vůbec nejde), než si zařídíme papíry a navážu na specializaci v dermatologii.

Před dvěma týdny jsme autobusem poslali peníze na první nájem, všechno je vyřízené a připravené a pozitíí tou stejnou linkou vyrážíme my. Samozřejmě, že se i tak třesu strachy, ale rozhodla jsem se to nedat najevo ani manželovi. Je mi jasné, že je on ještě vyděšenější, dokonce zmínil, zda by nebylo nejlepší se vrátit. Jakkoliv se bojím ciziny a jsem si vědomá, že začínat bez úspor, bez pomoci rodiny a přátel, bez znalosti jazyka a zvyků, bez uznaného diplomu, bude dlouholeté utrpení a že já a manžel budeme už navždycky viditelně jiného odstínu, věřím, že děti, ohebné proměnlivé řeky, cestu do chráněné zátoky najdou. To je už naše jediné poslání – vypustit dvojčata do klidné, stabilní hladiny. Vědomé sloučení jejich pestrobarevnosti do černoty války by bylo proviněním, i kdybychom ji všichni fyzicky přežili. A tak se nesmíme utopit ve strachu, ale před dětmi naopak projevit kuráž a sebejistotu.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Lekce vznikla v rámci projektu zaměřeného na integraci cizinců spolufinancovaného Ministerstvem vnitra ČR a EU. Donoři nenesou zodpovědnost za obsah, ani využití materiálu. Výhradní odpovědnost nese realizátor projektu.